

Ryszard Wójtowicz

Informatyzacja akt osobowych byłych pracowników państwowych gospodarstw rolnych w archiwum zakładowym Oddziału Terenowego Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa w Gorzowie Wlkp.

Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archiwalny 2/6, 191-194

1999

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

NADWARCIAŃSKI ROCZNIK
HISTORYCZNO-ARCHIWALNY
NR 6/2

Ryszard Wójtowicz
Gorzów Wlkp.

**Informatyzacja akt osobowych byłych pracowników
państwowych gospodarstw rolnych w archiwum
zakładowym Oddziału Terenowego Agencji Własności
Rolnej Skarbu Państwa w Gorzowie Wlkp.**

Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa powołana została mocą ustawy z 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw.¹ Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 marca 1992 r. w sprawie nadania statutu Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa² uregulowano organizację Biura Prezesa oraz 14 oddziałów terenowych. Została ona dostosowana do potrzeb regionalnych. Jeden z OT został zlokalizowany w Gorzowie Wlkp. Swoją działalnością pierwotnie objął teren woj. gorzowskiego i zielonogórskiego.

Z dniem 1 VII 1995 r. decyzją Prezesa Agencji obszar województwa zielonogórskiego wyłączony został ze struktury oddziału gorzowskiego. Tym samym dla terenu woj. zielonogórskiego utworzono samodzielny Oddział.

W zasięgu działalności gorzowskiego OT znalazło się 67 państwowych przedsiębiorstw gospodarstw rolnych (PGR). Niektóre z nich miały po kilkanaście zakładów. Łącznie było to 175 jednostek. O skali problemu może świadczyć obszar 185.539 ha przejętych gruntów, a także liczba 7.969 osób zatrudnionych w tych gospodarstwach w momencie przejścia przez Agencję. Wśród wymienionych wyżej 67 gospodarstw były 4 gospodarstwa rybackie, 1 sadownicze, 1 gospodarstwo przetwórcze.

---

¹ Dz. U. Nr 107, poz. 464.

² Dz. U. nr 24, poz. 104.

stwa rolnego. Pozostałe 61 gospodarstw zajmowały się uprawą i hodowlą. Na bazie zlikwidowanych PGR utworzono gospodarstwa rolne (rybackie, sadownicze, przetwórstwa rolnego) Skarbu Państwa (GRSP), które były tworem tymczasowym powołanym w celu zrestrukturyzowania i ponownego zagospodarowania mienia.

Obecnie (stan na 31 XII 1998 r.) na terenie województwa gorzowskiego nie ma powoływanych pierwotnie GRSP. Nierozdysponowane mienie po tych podmiotach gospodarczych zostało przejęte przez 6 gospodarstw administrowania i nadzoru mienia Skarbu Państwa (GAiNMSP). Zlokalizowane są one w miejscowościach dawnych siedzib kombinatów rolnych (Choszczno, Barlinek, Strzelce Krajeńskie, Baczyzna, Międzyrzecz i Ośno); do ich zadań należy gospodarowanie mieniem nierozdysponowanym. W strukturze OT jest także 5 gospodarstw administrowania gospodarczego (3 gospodarstwa rybackie, 1 sadownicze, 1 rolne)

W pięciu GAIiNMSP utworzono rejonowe składnice akt przechowujące dokumentację z terenu swojego działania. W OT AWRSP istnieje archiwum zakładowe i składnica akt GAIiNMSP w Baczyźnie.

W związku z faktem, że Agencja w ustawowym trybie przejęła prawa i obowiązki po zlikwidowanych PGR, oznaczało to także obowiązek przejęcia przez Agencję akt zlikwidowanych przedsiębiorstw. W rejonowych składnicach akt, które powołane zostały między innymi w celu przybliżenia dokumentów do interesanta, gromadzona jest dokumentacja niearchiwalna. Podstawowy zasób stanowią dokumenty kategorii "B-25", akta osobowe i listy płac. Byli pracownicy występują najczęściej o wydanie świadectw pracy, zaświadczeń o wynagrodzeniu czy świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Mając na uwadze służebny charakter składnic, w roku 1997 podjęto prace związane z informatyzacją zasobu akt osobowych. Na bazie programu Access 2.0 opracowano aplikację, której nadano nazwę Archiwum PGR.

Wprowadzenie danych do systemu informatycznego wymagało przeprowadzenia prac wstępnych związanych z uporządkowaniem informatycznym struktury byłych PGR. Gospodarstwom i zakładom rolnym nadano unikalne kody, a aktom osobowym nie powtarzające się w ramach zespołu sygnatury.

Następną czynnością było wprowadzanie danych osobowych w postaci rekordów, czyli jednostkowych powtarzających się informacji

Obraz strony tytułowej programu

zapisywanych w pojedynczych polach. Każdy rekord, żeby został zapamiętany, musi zawierać: sygnaturę, kod pgr i zakładu rolnego, imię i nazwisko, rok zwolnienia, status zatrudnienia (pracownik stały, sezonowy, itp.) oraz czy akta fizycznie są w archiwum. W zależności od losów pracownika w rekordzie mogą być zawarte informacje czy podjął pracę w nowym podmiocie, a jeżeli tak — to u kogo i z jaką datą.

Stworzono aplikację przyjazną dla użytkownika. Umożliwia ona w sposób prosty przeszukiwanie całego zasobu, wybieranie określonych wykazów, sortowanie alfabetyczne i wg roku zwolnienia, pozwala wybrać nazwiska pracowników, którzy przeszli do pracy u dzierżawców lub nowych właścicieli.

Obecnie prace te są zakończone. W siedzibie OT w systemie informatycznym zgromadzona jest baza danych akt osobowych byłych pracowników PGR. W sumie jest w niej 93.287 rekordów. Warto dodać, że stworzona baza jest otwarta, planuje się dołączyć do niej wykazy akt osobowych z gospodarstw administrowania gospodarczego, jest także otwarta na przejęcie akt osobowych od podmiotów powstałych na bazie majątku rolnego Skarbu Państwa a zaprzestających z różnych przyczyn działalność. Można ją także rozbudować w kierunku wydawania świadectw pracy.

Microsoft Access - [Pracownicy]

Pracownicy

4	W3	W3	PRY-WISN	Joachim	1953	STA				
13	W3	W3	Arnika	Remigusz	1963	STA				
3	W3	W3	Bolestawski	Zenon	1946	STA				
9	W3	W3	Bukowski	Ryszard	1991	STA				
11	W3	W3	Burekowska	Cecylia	1985	STA				
10	W3	W3	Cebula	Arkadiusz	1992	STA				
8	W3	W3	Celestyński	Piotr	1982	OPS				
6	W3	W3	Onady	Stanisław	1968	STA				
12	W3	W3	Kąkowski	Aleksander	1962	STA				
2	W3	W3	Kowalski	Fryderyk	1958	STA				
1	W3	W3	Mizioł	Jaceni	1947	STA				
6	W3	W3	Pietryk	Feliks	1962	STA				
7	W3	W3	Szery	Lech	1962	STA				
14	W3	W3	Złobowska	Celina	1985	SEZ				
	W3	W3				STA				

PPGR Wlnica Wlnica Prawa

Rekord 1 z 14

Nazwisko

Start Office Microsoft Access - [P... 10:44

Widok formularza wprowadzania danych. Podane dane są fikcyjne.

Na zakończenie warto zwrócić uwagę na fakt, że akta osobowe są także kapitalnym źródłem do badania rzadko przez historyków podejmowanych problemów związanych z wykształceniem, okresem trwania zatrudnienia, z szeroko pojętą mobilnością terytorialną i społeczną pracowników. Problemy te są warte postawienia szczególnie na terenie Ziemi Zachodnich, które w pierwszych latach powojennych były kresem wędrowni, dla jednych dobrowolnym, dla innych przymusowym. Akta osobowe mogą na wiele stawianych pytań odpowiedzieć.